N:o 9. Redaktör och utgifvare: FRANS J. HUSS. Expedition: Klara V. Kyrkog. 19. Stockholm den 1 Maj 1886. Pris: Helt år 6 kr. Lösn:r 30 öre. Annonspris 10 öre petitrad. Årg. 6.

Vendela Andersson.

En lyrisk scen kräfver många olikartade förmågor för att rätt fylla sin uppgift. Då vid den dramatiska hufvudfordringarna gälla talorganet, utseendet och spelet, så tillkomma vid den lyriska, såsom en hufvudfaktor, sångrösten med dess olika karaktärer. En väl försedd operascen måste derför ha till sitt förfogande sångartister af olika slag för de särskilda sångpartierna i en opera, och ej allenast i afseende på röstens omfång utan äfven dess styrka sörja för att dessa sångpartier besättas på bästa vis. Och med allt detta måste äfven den dramatiska förmågan tagas i beräkning, ehuruväl den lyriska scenen har svårare att få äfven detta vilkor rätt uppfyldt.

Den stora operan med sina orkestrala tonmassor fordrar hufvudsakligen af den sjungande en stor imponerande röstvolym och en lidelsefull styrka i den sceniska framställningen såsom hufvudmomenter, då deremot den komiska operan ofta nog kan visa en fullkomlighet i återgifvandet, som mera är beroende på finess, behag och lif i framställningen än på de stora röstresurserna och den fysiska styrkan. I afseende på rangen mellan dessa båda konstarter måste vi ställa dem fullt jembördiga. Svensk Musiktidning har för ett par år sedan behandlat denna fråga i en artikel om »Den komiska operans företräden», en artikel, som genom sin blotta titel visar hvilken af dessa konstarter bäst kan anses uppnå konstfulländningens mål. »Opera serian», yttrades deri, är en produkt af teori och spekulation; opera buffa är sprungen ur lefvande lifvet och har derför också visat en starkare, nyfödande kraft, liksom hon i alla tider varit den mest populära. »Ja, Opera serian skulle aldrig, om än försedd med en Wagners dekret, kunna utvisa sin lefnadsglada syster från scenen eller tränga ut henne ur publikens bevågenhet.

Vi hafva funnit en anledning till dessa reflexioner i den stora framgång som vår lyriska scens sista nyhet, Siegfrid Salomans komiska opera »Diamantkorset» vunnit hos oss, en framgång, som synes oss på senare tiden endast kunna mäta sig med den, som ett annat verk af samma art rönt på denna scen nämligen Adams »Konung för en dag». Och i sammanhang dermed ha vi i dag velat illustrera Svensk Musiktidning med bilden af den konstnärinna, som kreerat de qvinliga hufvudrolerna i Opera-säsongens båda nyheter »Paul och Virginie» samt »Diamantkorset» och som äfven i Adams ofvannämda opera flitigt och framgångsrikt uppburit hufvudrolen. Om hennes öfriga sceniska verksamhet skola vi sedan yttra oss.

Sällan har väl både kritik och publik egnat någon af våra konstnärinnor ett mera lifligt erkännande, än den som vid »Diamantkorsets» première framkallades af fröken Anderssons utförande af lindanserskans Zephyrines rol, ett erkännande hvilket icke lider någon minskning af det bifall som en annan värderad konstnärinna sedan vann i samma parti. »Man har ju ofta», yttrar en ansedd kritiker härom, »varit i tillfälle att konstatera fröken Anderssons intelligenta uppfattning, men ett sådant spel, så friskt, så fint och dock äkta komiskt, så fullt af öfverdåd och på samma gång mjuk och varm känsla har man på vår lyriska scen sannolikt ej bevittnat sedan den tid, då den komiska operan räknade sina mest lysande dagar», och en annan konstdomare prisar »hennes skälmska behag, fina detaljspel och intagande sång» i denna rol.

Och huru olika karaktärer äro ej lindanserskan Zephyrine och naturbarnet »Virginie», som äfven i henne egde en representant, hvilken vann allmänt och rikt bifall för det okonstlade behag och den musikaliska smak och talang hon ådagalade i denna mycket fordrande rol.

Vendela Andersson.

En kort skildring af fröken Anderssons lefnad och konstnärsbana bifogas här till det porträtt vi meddela, hvilket, ehuru likt den fotografi, hvarefter det tagits, dock saknar den själfullhet i ansigtsuttrycket, som träsnittet har så svårt att fullt nöjaktigt återgifva.

Vendela Linnéa Andersson föddes i Halmstad den 19 November 1860. Hennes fader, som var musikus, dog tidigt och efterlemnade hustru och barn i små omständigheter. Det var derföre ett välkommet anbud, då en i Helsingborg bosatt väninna till hennes mor erbjöd sig att taga dottern Vendela till sig. Här blefvo snart hennes ovanliga musikaliska anlag bemärkta och äfven odlade, så att hon till och med kunde låta höra sig offentligt vid helt unga år. En kompetent domare öfver den unga talangen vistades vid denna tid en sommar i Helsingborg, nämligen Isidor Dannström, som fäste sin uppmärksamhet

vid den musikaliskt begåfvade flickan. Han förklarade emellertid, på förfrågan om hon kunde vänta sig en framtid som sångerska, att om hon ej genast upphörde att sjunga och anstränga de ännu svaga röstbanden, det lätt kunde hända att rösten gick förlorad. Man lyssnade likväl ej till detta goda råd. Hon fick sålunda inöfva en konsertrepertoar, och i sällskap med en ungefär jemnårig dansk violinspelare fördes hon så vid nio års ålder ut på en konserttourné, förmodligen dock i den goda afsigten att låta den nioåriga »konstnärinnan» dermed förvärfva sig en grundplåt för framtida oberoende. På denna konstresa nådde hon slutligen Stockholm. Mången torde ännu minnas de båda barnens konserterande här och erinra sig den lilla hvitklädda sångerskan med det intagande, lockiga hufvudet, eller till och med vara, såsom tecknaren af dessa rader, i besittning af den fotografi, som här togs öfver de unga artisterna.

En tillfällighet fogade att de en dag fingo låta höra sig på en bjudning hos en af Stockholms större fabriksidkare. Den unga sångerskan väckte då så stora sympatier inom den der församlade vänkretsen, att ett par familjer beslöto att vårda sig om hennes framtid och bekosta hennes uppfostran samt kanske vinna henne för den konst, hvaråt hon i förtid egnat sig. Moderns medgifvande härtill var snart vunnet. Det blef nu slut med sången, i stället började skolgång och uppfostran med allvar, först i Stockholm och sedan i Kalmar, der hon med understöd af nämde fabriksidkare, som här egde ansedda slägtingar, vistades flere år och i den välkända Nisbethska pensionen erhöll grundlig undervisning i alla till en vårdad uppfostran hörande ämnen. Äfven i pianospelning gjorde hon der goda framsteg för en skicklig lärarinna, men rösten fick hvila under hela pensionstiden. År 1877 kom hon, efter att med heder ha genomgått pensionen, upp till Stockholm och började nu sångstudier för Isidor Dannström, som dermed infriade ett gammalt löfte till en af hennes gynnare att »om hon kunde motstå begäret att sjunga och läte den redan ansträngda rösten hvila under 5 år», han gerna skulle åtaga sig hennes undervisning och söka utbilda henne till skicklig sångerska. Samtidigt med sångstudierna tog hon lektioner i plastik för fröken Signe Hebbe. Efter omkring 15 månader lät D. henne försöka sig i Göteborg i en liten operett »Crispinos giftermål», till hvilken han skrifvit musiken. Efter den lyckade debuten i Dec. 1878 stannade Vendela Andersson qvar här öfver vintern och uppträdde å stora teatern derstädes vidare såsom Serpolette i »Cornevilles klockor» och Adèle i »Svarta Dominon». Följande år fortsatte hon sina studier för sin förre sånglärare och debuterade derpå i sistnämda rol å Nya teatern i Februari 1880, der hon sedermera med mycken framgång uppträdde i titelpartiet i »Madame Angots dotter», som Stella i »Tamburmajorens dotter», Silvia i »Teaterdirektören» af Mozart, Jeannette i »Jeannettes bröllop», i »Donna Juanita» och i »Drottningens spetsnäsduk». Vintern 1881—82 gjorde hon med Dannströmska familjen. af hvilken hon alltid varit synnerligt omhuldad, en utrikes resa och vistades då hufvudsakligen i Nizza för att stärka sin helsa efter ett ansträngande arbete. Emellertid fortgingo äfven här hennes studier och såsom i denna tidning förr omnämts, uppträdde hon så väl der som sedan i Paris med mycken framgång på några konserter. Efter återkomsten från denna resa debuterade hon å kgl. Stora teatern i Septemb. 1882 som Némea i »Konung för en dag». Följande år gjorde hon i sällskap med andra artister vid denna teater en konstresa till Köpenhamn, Kristiania och Göteborg. Sedan dess har hon haft fast anställning vid vår kgl. operascen, der hennes förmåga varit mycket anlitad. Förutom de nämda rolerna har fröken Andersson hittills låtit höra sig som dottern i »Marco-Spada», Cherubin i »Figaros bröllop», Madelaine i »Postiljonen», Henriette i »Muraren», Frasquita i »Carmen», Siebel i »Faust», drottningen i »Hugenotterna», Rosina i »Barberaren», lady Harriet i »Martha», Juana i »Spanska Studenter».

Fröken Anderssons sopranröst har liksom hennes fysik aldrig varit stark, hvarföre hennes lärare nödgats behandla den med särdeles stor försigtighet. Få svenska sångerskor hafva ock åtnjutit en så grundlig och jemn undervisning i sångkonsten som hon. Hennes af naturen ej särdeles omfångsrika stämma ansågs, då hon började sin teatraliska bana, vara alldeles otillräcklig för sångscenen. Emellertid ser man hvad klokt ledda studier kan uträtta. Vendela Andersson har på kgl. operan uppträdt i de för en koloratursångerska mest svåra partier såsom i »Martha» och »Hugenotterna». Hennes koloratur är jemn och ledig samt väl accentuerad, likasom drillen ren och exakt; intonationen är ovanligt korrekt och hennes sång utmärkt rytmisk samt väl fraserad. På ett redigt uttal af texten nedlägger hon mycken omsorg, en icke hos alla sångerskor vanlig noggrannhet, hvilken dock kan gå till öfverdrift om en sådan preciserad deklamation inkräktar på röstens välljud genom att skärpa tonen på samma gång som uttalet. Vi hafva hört de strängaste och kompetentaste domare i sångväg yttra att Vendela Andersson som sångerska intager en hög ställning, och vore hennes sångorgan i jemnbredd med hennes konst, så finge vi ej länge behålla henne ibland oss. Som dramatisk artist kan man trygt påstå att få sångerskor kunna mäta sig med henne och ett af de mest lysande exempel härpå har hon nu gifvit oss i det mästerliga utförandet af Zephyrines rol i Salomans opera, särdeles i andra aktens stora scen, der hon härmar lindansningen, en framställning, hvilken, ensamt den, såsom en kritiker yttrat, borde kunna locka fulla hus till »Diamantkorset». *H*

Diamantkorset.

Handlingens gång i denna opera vilja vi här i korthet anföra; såsom man finner bör den locka till närmare bekantskap med densamma å scenen. Handlingen spelar i Schweitz 1814:

Grefve Löwenthal, en tysk ädling, har på orättvisa misstankar för förräderi måst lemna sitt land och sina gods. Ingen vet hvart han tagit vägen, men hans besittningar ha för hans räkning troget vårdats af en gammal förvaltare, som till sist satt lifvet till i sin herres tjenst, då han — handlingen tilldrager sig under de napoleonska krigens tid — försvarat hans slott mot en hop franska marodörer. Då operan börjar, befinna vi oss i den by som lyder under grefve Löwenthals ego. Der är en fest för att fira hemkomsten af den gamle förvaltarens son Wilhelm (hr Lundmark), som i hvarje stund väntas hem från kriget, der han vunnit kaptens grad; och i spetsen för de festklädda skarorna se vi den unge kaptenens syster, Thérèse (fröken Karlsohn).

Bondfolkets glada körer, en romans sjungen af Thérèse och en duo mellan de båda syskonen upptaga början af första akten. Man får der äfven veta, att Wilhelm ej kommit ensam hem, han väntar som sin gäst en afhållen stridskamrat, den ryske generalen Kurakoff (hr Sellergren), hvars lif han i en drabbning räddat med fara för sitt eget.

Under det man väntar på honom höres emellertid en lustig marsch utanför scenen, och in tågar åtföljd af sin brokigt utstyrda trupp lindansaren »direktör» Gigoti (hr Janzon), som kommer för att i byns gamla vagnshus ge »en stor och briljant extra fin föreställning».

Presentation af truppen och dess förnämsta stjernor, lindanserskan mamsell Zephyrine och monsieur Baduto (hr Lundqvist) sker nu.

Sedan draga så väl bönder som lindansare sig in i husen för att förpläga sig och Zephyrine och Baduto bli ensamma qvar. Duett mellan dem, der B. erbjuder henne sin kärlek, men hon nekar; fri vill hon vara. Till sist erbjuder han henne ett dyrbart diamantkors, som han bär på sig, ett arf från hans moder. Men ej ens det vill hon ha. Först då han vredgad hotar att trampa sönder det, om hon försmår det, tar hon emot det, och de bege sig till de andra.

Nu inkommer Kurakoff. Och han igenkännes af Gigoti. Kurakoff är ej hans rätta namn, han är den saknade grefve Löwenthal. Wilhelm och Thérèse komma in och få äfven del af denna nyhet, och till dem yttrar L. att han nu vore fullt lycklig, blott han kunde återfinna sin dotter, som när hans slott plundrades och hans hustru dödades försvunnit. Han har dock ett medel att återfinna henne. Hon bar, när hon röfvades bort, ett diamantkors som han skänkt hennes moder. Nu vill likväl grefven ej tänka på så sorgliga saker. Han går att

ta sitt gods i besittning, och landtfolket äfvensom lindansarne inbjudas till en fest han vill ge dem. De utträda då på scenen, bland dem Zephyrine med Badutos kors om halsen. Grefven får se det, känner igen det som sitt, och öfverväldigad af glädje förklarar han den förvånade och tveksamma flickan som sin dotter. Förmådd af Baduto, tiger hon med hur hon fått korset, och akten slutar med att alla begifva sig till slottet.

Andra akten försiggår på slottet. Den inledes med en scen mellan Thérèse och Zephyrine, der denna, som nu aflagt sin konstberidaredrägt och är klädd i en elegant släpande robe, beklagar sig öfver hur tråkig hon finner sin nya ställning och förklarar sig blott längta tillbaka till sitt förra lif med dess berusande triumfer och faror. Thérèse gör henne föreställningar, men fåfängt. Hon tänker blott på sin konst. Grefven, hennes far, inträder, han gör henne förebråelser för hennes smak, men hon, entusiasmerad, önskar blott att han vore fattig, så att hon med sitt arbete kunde få lifnära dem begge.

För att förströ henne och skingra hennes tankar kallas godsets folk in att dansa för henne. Men det hjelper ej, hon rangerar om dansen efter sitt sätt, zigenare från lindansarbandet komma dit, lifvet i de stela grefliga salongerna blir allt vildare och vildare och slutar, då hon kastar ut pengar bland de dansande, med allmänt slagsmål. Grefven, hvars uppmärksamhet väckts af bullret, kommer och förebrår ånyo Zephyrine hennes obetänksamhet, hvarpå hon utom sig af ledsnad och harm öfver sin falska ställning kastar sig öfver bröstvärnet på slottets balkong och flyr undan ner i parken. Grefven, förtviflad, skickar ut Wilhelm att söka henne och kallar till sig Gigoti för att be honom sluta med sitt yrke eller dra sina färde, för att ej Zephyrine genom bandets närvaro skall än ytterligare upphetsas.

Natten inbryter nu, Zephyrine kommer igen, och ensam i rummet hör hon Baduto utanför stämma upp en serenad. Hon lyssnar till den, svarar, och han kommer in. Kärleksscen mellan honom och Zephyrine, som nu, då hon är nära att mista honom, känner att hon älskar honom. Då afbrytes plötsligt deras tête à tête af buller, och Baduto hinner knappt att gömma sig bakom en växtgrupp, förr än grefven, Gigoti m. fl. komma in.

I ett bref från den gamle förvaltaren, hvilket G. haft i sitt förvar och nu på grefvens order läst, upptäcker han att det ej är en dotter utan en son grefvinnan lemnat efter sig, ehuru man af fruktan för ränker från slägtens sida dolt detta. Således kan ej Zephyrine vara rätta egarinnan till korset. Knappt är detta sagdt förr än Baduto träder fram från sitt gömställe och gör sina anspråk gällande. Akten slutar med att det är han som vill intaga Zephyrines plats. Ännu vill man dock ej tro honom, men han stannar i slottet som arfkräfvare, fastän misstänkt för bedrägeri af alla och mest af Zephyrine, som ej vill tro att hans zigenarnatur kan vara förenlig med den börd han vill tillvälla sig, utan svär att bevaka och demaskera honom.

I tredje akten löses den tilldragna knuten. Baduto uppträder väl som grand seigneur, han jagar — med sina jägare sjunger han i aktens början en karakteristisk visa — han kurtiserar och har stolta later för att bevisa sin rätt till grefvetiteln, men Zephyrine, som älskar honom och vill återvinna honom åt deras forna lif, bevakar honom och lyckas äfven till sist öfverlista honom. I ett samtal som grefven, Wilhelm och Thérèse lyssnande åhöra lockar hon honom att yppa att korset ej var hans mors, utan att hon i ett slott stulit det från ett sofvande barns bröst. Hvem detta barn var kan man dock få reda på, ty i korsets ställe lemnade hon en kopparamulett, som Baduto kan känna igen. Då gripes Wilhelm af en sällsam aning, han bär en kopparamulett, som till och med en gång i striden räddat hans lif, han störtar fram till Baduto, frågar om det är den, och mycket riktigt, så är det. Dramat slutar lyckligt och väl med att grefven i Wilhelm, som räddat hans lif, återfinner en älskad son, och Gigoti med sin trupp och de båda nu åt vagabondlifvet återvunna vagabondnaturerna Zephyrine och Baduto draga ut på nya äfventyr.

Beethovens »Fidelio» i Italien.

Den 4 Februari uppfördes Beethovens odödliga opera »Fidelio» på Apolloteatern i Rom, — för första gången i Italien, men utan någon framgång. Operan gick endast 4 gånger öfver scenen och sista gången stälde publiken till en sådan skandal af oväsen, att impresarion Lamperti nog aktar sig för att vidare upptaga denna opera. Mycket bidrog till denna utgång den omständigheten, att operan var illa förberedd och gifven af konstnärer, som i allmänhet voro odugliga. Kapellmästaren Mascheroni hade emellertid gjort sig all möda, och de båda ouverturerna — i E-dur och den stora Leonoraouverturen — utfördes förträffligt och framkallade stormande bifall. Kören och sångarne voro dock ohjelpliga, särdeles den förstnämda, och detta är ej mycket att undra på, alldenstund de italienska operakörerna endast äro verksamma hvar för sig under tre månader, — ty längre tid hålles ej ett sällskap tillsammans — och då en hop skrikhalsar sammanrafsas, hvilka äro totalt i saknad af musikalisk bildning och begrepp om sin uppgift. Sångkonsten likasom den dramatiska konsten öfver hufvud står numera ej så högt i Italien som under forna dagar.

Till förklaring öfver publikens beteende vid dessa »Fidelio»-representationer må vi anföra en artikel ur »Frankf. Zeitg.», som innehåller följande:

»Då på en tysk teater kapellmästaren höjer taktpinnen för att dirigera ouverturen till »Fidelio», så förstummas äfven den pratsammaste mun, en andakt griper alla sinnen, och med beundran och förtjusning lyssnar man till den odödlige mästarens toner. Uti Italien kan äfven den mest upphöjda konstskapelse icke framkalla på teatern denna andakt, som skänker konstnären större ära än det mest frenetiska bifall kan göra. Dertill är icke italienarens naturel ensamt skulden, utan den föreställning han gör sig om teaterns ändamål. En förlustelselokal, och ingenting annat, är för honom teatern. Fri och otvungen vill han röra sig der som i sin salong. Att fästa något afseende vid personer som kommit dit att förskaffa sig en konstnjutning, det bryr han sig ej om. Huru mycket han aktar konstnären och konsten visar han genom att der ofta behålla hatten på hufvudet, och det är ingen som tager anstöt deraf. I sin konversation låter han ej störa sig af hvad som talas eller sjunges på scenen; logedörrarna slamra oupphörligt af folk som går in och ut, skötande sina sällskapliga pligter eller sina — hjerteaffärer. Många skänka ej ens en blick åt scenen; de vända den hela tiden ryggen, som om denna likgiltighet skulle vara ett tecken på förnämhet; många damer komma till teatern endast för att visa sina behag och sina toaletter. Denna italienarnes uppfattning af teaterns mål är hufvudgrunden till den dramatiska teaterns förfall i Italien. Visserligen gå ej sångare och sångerskor miste om erkännande och bifall der, tvärtom har jag aldrig bevittnat bullersammare ovationer än på de italienska teatrarne, men publikens uppmärksamhet sakna de. Derför samla de italienska koryfeerna sina lagrar i utlandet, derför låta Rossi och Salvini beundra sig i andra länder. Jag tror knappast att jag tar felt då jag anser i dessa förhållanden grunden ligga till den omständighet att Beethovens »Fidelio» ej förr än nu blifvit gifven i Italien. De italienske kapellmästare, som studerat Beethovens verk, hafva aktat hans snille för högt att underordna den för sådant ändamål. Det försök direktör Lamperti nu gjort att göra italienarne bekanta med Beethovens dramatiska musik har också strandat, oaktadt han låtit en biografi af prof. Mastrigli åtfölja libretton och tidningarna gjort sin pligt att underrätta publiken om »Fidelios historia» och innehåll samt framhållit Beethoven såsom en »Cesare della musica».

Men ej blott publiken — äfven kritiken har ropat sitt »korsfäst» öfver »Fidelio». Se här hvad en signor Checchi skrifver i »Fanfulla» om Fidelio-uppförandet under rubriken »En förfelad återuppståndelse»:

»Då i dessa dagar den store tyske komponistens melodrama för första gången och med italiensk text uppförts i Italien, har den lilla krönikan visat sig angelägen att föra till torgs hela sin i musiklexikon och biografier öfver mästaren hopsamlade lärdom. Under mer än

en månad har i hufvudstadens kretsar ej talats om någonting annat än detta djerfva försök att åstadkomma en arkeologisk och musikalisk återuppståndelse, och man väntade sig underbara ting deraf. Grånade män, som under åratal aldrig satt sin fot på teatern, kunde man om aftonen d. 4 Febr. få se på den alldeles öfverfylda Apollo-teatern: musikvurmar som sutto der allvarsamma och sträfva, lika de gamle öfverstarne i Scribes komedier, och som nu brutit det löfte de gjort sig sedan lång tid tillbaka, att afhålla sig från den moderna konstens bacchanaler. Många af dem hade med sig ett trasigt och neddammat exemplar af partituret. Emellertid tilldrog sig alldeles motsatsen af hvad man väntat. Oaktadt alla ansträngningar af en ung energisk kapellmästare äfvensom af konstnärerna, oaktadt det korta bifallet på några ställen, hvilket endast en gång blef entusiastiskt, har operan under publikens gäspningar och likgiltighet — kanske för alltid, gått i grafven, olyckligare än textbokens hjelte, som alla ansågo för död under det han lefde i ett mörkt fängelse. Verdis uttalande »Låt oss återvända till det gamla» har denna gång ej funnit rätt tillämpning. Naturligtvis har man skjutit skulden dels på publiken, hvars smak säges vara förderfvad af den nyare musiken, dels på sångarne, hvilka, det må erkännas, icke synnerligen utmärkte sig. Emellertid har ingen röst höjt sig för att begära ett återgifvande med bättre krafter, och ingen har kunnat bevisa att Beethovens enda opera innehåller så mycket skönt, att hon kunnat motstå tidens verkningar.

Många ha blifvit djupt skakade i sin tro, och mången entusiast förklarar nu hvad man redan sade för 70 år sedan: 'kompositören af nionde symfonien saknar all föreställning om menniskoröstens tekniska användande'. Naturligtvis kan detta ej i någon mån förringa mästarens odödliga ära; alla Beethovens biografer hafva ju också berättat, att han ej vidare vågade sig på att skrifva en opera. Under ett ögonblicks förvillelse hade han förälskat sig i ett subjekt, som tycktes honom lämpligt för scenen, och egensinnig, som han var, utan att tänka på möjligheten att misslyckas, sökte han under tolf runda år att lappa ihop sin opera. En lång tid tjenade honom hans stora namn som pass — men i våra dagar förmår ej 'Fidelio' ens på det tålmodiga Tysklands teatrar att locka folk. Operan lefver nu endast i arkiven och biblioteken. Ingenting af Beethovens genius visar sig i den olycklige 'Fidelio'; förgäfves försöker han att svinga sig mot höjden. Annars van att såsom örnen höja sig upp i rymden, stannar han lågt nere, rör sig med modulationer af gamla skolan och plundrar till och med — han eljest den mäktige skaparen af nya konstformer — sina föregångare; det är, tycker man, som sökte han, för att med nödig effekt kunna sluta en scen, att erinra sig den neapolitanska skolans förlegade kadenser och taga fram reminiscenser ur 'Don Juan' och 'Trollflöjten'. Han trefvar hit och dit, alldeles som då han sökte den idealaste och renaste formen för symfonien och det ej lyckades honom i de två första emancipera sig från Haydn. Operan hade genom Mozart fått sitt ädlaste och högsta uttryck — nu måste han gå en ny, obeträdd bana; att finna denna var Italien förbehållet(!). Den store konungen för symfonien, sonaten, qvartetten måste afträda den melodramatiska spiran åt melodiernas fruktsamme uppfinnare, åt Gioacchimo Rossini. Med ett drama sådant som den 'Gudomliga komedien' hade hans ande på örnvingar höjt sig mot solen. Instängd i ett groteskt fängelse af färgad väf, der tenoren slagen i bojor, sjunger en romans, hans hustru förklädd till tjenare skyndar till hans bistånd för att befria honom, hvarpå båda qvittra en kärleksduett, — kunde Beethoven endast frambringa någonting medelmåttigt. Frid vare med hans store ande! Och under vördnadsbetygelser för det mest lysande musikaliska snille verlden frambragt nedsänka vi liket under tystnad i en ärofull graf, för att aldrig mer bringa det i ljuset.»

Från Upsala.

Den 21 April.

Det Lundska operasällskapet efterträdde i slutet af förra månaden det Berndtska å härvarande teater, der det gaf trenne representationer, rätt väl besökta och rätt ifrigt applåderade. Repertoiren upptog »Den vilseförda», »Fra Diavolo» och »Kärleksdrycken». Af dessa tre hvar för sig rätt typiska operor, utfördes den sistnämda, Donizettis förtrollande lilla juvel, utan fråga allra bäst. Sällskapets primadonna, fru Alma Lund, som icke gick rätt lyckligt i land med den lungsigtiga Violettas förtviflade agoni och — koloratur eller den koketta Zerlinas raffinerade gentilesse, visade sig deremot helt till sin fördel som den visserligen litet behagsjuka, men i grund och botten trofasta Adina, hvars sångparti artistens rena, väl skötta stämma med dess flera särdeles runda och klangrika toner gjorde rätt mycken heder. Direktör Lund, som ej gick ut med Fra Diavolos tenorparti och aristokratiska elegans, var deremot mera lyckad som den godmodige sergeanten i Donizettis opera, der hans välklingande, ehuru något ostadiga barytonstämma var på sin rätta plats. För Germonts fordrande parti i »Den Vilseförda» egde hr L:s uppträdande ej nog grandezza och värdighet. Tenoristen, hr Lindblad, eger goda röstmedel, timbren liknande Arvid Ödmanns, och sjunger ej utan känsla. Som de flesta lyriska tenorer är hr L. ingen skådespelare, hvilket värst skadade hans hardt när orörliga framställning af Verdis passionerade Alfredo Germont. En rätt god sekundadonna eger sällskapet i fröken Lindström, som bland annat med ej oäfven talang utfört lady Pamelas parti i »Fra Diavolo». Goda röster disponerar sällskapet äfven i herrar Sandberg och Forslund, begge dessa herrar förut välkända härstädes, och en komiker i hr Lundin, lorden i »Fra Diavolo» m. m. Inöfningen af de särskilda operorna synes vara ledd med mycken omsigt, och om sällskapet ännu ej kan prestera ett ensemblenummer, så lyckadt som dess föregångare i »Barberare»-finalen, så är det dock på god väg. Erkännande förtjena dessa sällskap begge i lika hög grad för sitt nitiska och framgångsrika arbete att höja den musikaliska smaken i landsorten.

Konsertlifvet underhölls under förra månaden af sällskapet »Arion» med tvenne mycket besökta sångtillställningar, af hvilka den förra upptog åtskilligt gammalt nytt, som väl förtjenar höras om, såsom Ottos här i staden för ett par decennier ofta hörda Barcarolle m. m. Derjemte hann filharmoniska sällskapet att ändtligen i slutet af vårmånaden bli färdigt med sina »Höststormar», Heises på 70-talet i Stockholm ett par gånger gifna körverk. Solopartiet var uppdraget åt frök. Selma Ek, som emellertid vann största bifallet för sina romanser, ehuru det tyckes som rösten ej kommer till sin fulla rätt med det sångsätt, hvaröfver denna sångerska förfogar. Mot slutet af konserten vände det goda sällskapet på sin fjerding och fick derur upp Tannhäusermarschen, hvarmed det för ej så länge sedan trakterat sin publik. Till sällskapets heder må emellertid bifogas att publiken alls ej kände sig frestad att anse stycket som någon utgångsmarsch.

Under innevarande April månad har ett enskildt sällskap, det högt lysande S. H. T., haft en intressant musikafton, hvartill äfven andra än sällskapets ledamöter välvilligt fått tillträde. Det är bekant att idel Wennerbergiana upptog musikprogrammet och deribland främst att nämna »Auerbachs Keller», en originel och karakteristiskt utpreglad komposition, visserligen med flera bizarra än sköna drag, men också innehållande detaljer af klingande inspiration. Här är ej platsen att nämna något om utförandet. Svårigheterna voro tätt hopade, de flesta dock ej, som det tycktes, öfver förmågan.

Ännu en intressant musikafton erbjöds allmänheten Lördagen den 17 April, då frök. Almati och hr Eugène Ysaye höllo en talrikt besökt konsert, dervid assisterade af hrr S. Smith och T. Ysaye, af hvilka emellertid hr S. lyste genom sin frånvaro. Lejonparten af det i allmänhet särdeles lifliga bifallet tillföll med rätta hr Eugène Ysaye, som denna afton var synnerligt väl disponerad och föredrog sina Bach- och Vieuxtemps-nummer med all den intagande innerlighet och omedelbarhet, som utgöra den unge violinistens förnämsta konstnärsegenskap. Mindre framstående var hans spel i Wieniawskis Polonäs, der en mer beherskad och finessfullt glättad elegans är af nöden, samt i Bragas Serenad, der bristen på säftig och mergfull ton gjorde sig känbar. I denna sistnämda intagande komposition föredrog frök. Almati med myc-

ken känsla sångpartiet, ehuru hon ännu ej besitter det fulländade mezza voce och portamento, hvarmed bland annat Trebelli och Nilsson föredraga denna sång. Tonansättningen föreföll oss derjemte i vissa passager, såsom i början af Leonoras cabaletta, något vaporös, troligen beroende på röstens ännu ofullständiga nivellering. Det obehagligt frapperande tjocka och töckniga i röstklangen kunde bero på särskilda omständigheter och förbättrades dessutom under konsertens lopp. Det syntes oss som om opera-arian med dess starka effekter och stora orkester lämpar sig bäst för en röst sådan som denna, hvilken onekligen icke i en konsertsal vinner sina förnämsta segrar. Med det liffulla och spirituela föredrag, som frök. A. visade sig ega, tro vi att hon nog kommer att med tiden bli en celeber operasångerska. Koloraturen måste hon emellertid egna mycken tid; den föreföll förvånande okultiverad, och i allmänhet tekniken, såsom i extranumret, habaneran, der tonbindningen bör ske långt lenare och tydligare. Litet längre kommen på konstens bana, skall frök. Almati nog inse, att den kraftiga passion, som fullkomligt passar Donizettis Favorita, icke i samma potens kläder Schuberts Gretchen, utan här bör modifieras efter konstverkets anda och ram. Intonationens inadvertenser kunde bero på diverse tillfälligheter, måhända icke minst på ackompagnatören, unge Ysaye, som icke kan den konsten. — Hr T. Ysaye regalerade publiken med en outsägligt klumpigt framförd Chopin-nocturne, ett lika tungt ehuru korrekt utförande af Mendelssohns graciösa Spinn-lied samt — ändtligen! — ett dundrande ehuru lyckligtvis temligen kort Liszt-nummer, der den spelande tycktes helt à son aise och hvarefter publiken bestod honom en inropning till tack för hans remarkabla fingerstyrka.

På det yttersta i dessa dagar har »Orphei drängar» haft sin vårkonsert. Den sista April som vanligt »Studentkonserten» och derefter den »Stora vårkonserten», i år upptagande oratoriet »Elias», till hvilket repetitionerna nu som bäst pågå. *Aucun.*

Svåra tider. Den något excentriske komponisten B. träffar en vän på gatan. Efter sedvanliga höflighetsbetydelser frågar den senare: »Nå har ni inte komponerat något nytt på sista tiden?» — »Ack», svarar B., »det lönar sig ej vidare att komponera. Kommer en tanke för en, så har man intet papper till att uppskrifva den; har man uppskrifvit den, så får man ingen förläggare; har man fått en förläggare, så betalar han ingenting; är stycket tryckt, så är det ej någon som köper det; köper någon det, så kan han inte spela't, och kan han spela't, så tycker han inte om det.»

Från Norrköping.

En af de vackraste musikfester, som under de senaste decennierna egt rum inom Östergötland, firades Annandag Påsk af Musikaliska Sällskapet i Norrköping, då 1:sta och 3:dje afdelningarna af Haydns Oratorium »Skapelsen» gåfvos i Hedvigs kyrka inför närmare 1,000 personer.

»Skapelsens» lika populära som imposanta musik, hvars oskuldsfulla älskligt naiva grundlynne så lifligt målar skaparens underfulla verk, englaskarornas lof och pris inför den allsmäktiges tron samt det, första menskoparets vaknande känsloverld förfelar aldrig, då den på ett förtjenstfullt sätt utföres, att väcka förtjusning och hänförelse. Också var intrycket af de majestätiska englakörerna, sådana de här af den gamla stora kören utfördes, samt intrycket af de sköna recitativerna och arierna, sådana de här af framstående solister tolkades, särdeles gripande.

Isynnerhet tilldrog sig en ung sångerska, känd här förut från föregående konserter, eleven vid Konservatoriet i Stockholm fröken Sofie Lindegren, stor uppmärksamhet för sitt varma och konstnärliga återgifvande af engeln Gabriels parti äfvensom af Evas parti. Ett särskildt erkännande förtjenar det intagande, utmärkt vårdade återgifvande, hvilket egnades Gabriels sköna aria: »Re'n bjuder ängens friska gräs.» Fröken L:s röst har på den korta tiden från i höstas, då hon konserterade härstädes, på ett öfverraskande sätt vunnit så väl i styrka som i välljud, och man märkte dessutom lätt att hon vid inöfvandet af sitt parti ledts af en utmärkt lärare (professor J. Gynther) på samma gång man märkte att hon med kärlek egnat sig åt lösande af sin uppgift. Uriels tenorparti återgafs af stadsingeniören Carl Ahlbom från Motala, utrustad med präktiga röstresurser samt väl förfaren inom sångens område, hvarjemte Rafaëls och Adams barytonpartier sjöngos med ren musikalisk uppfattning af en amatör från Linköping, tullförvaltaren C. S. Holmin.

Körerna, deri deltogo 50 personer, gingo jemnt och friskt och stöddes på ett förtjenstfullt sätt af en väl besatt orkester om 25 instrumentalister.

Det hela leddes af Musikaliska Sällskapets anförare, Hr Edvard Düring, som genom denna konsert å nyo gjort sig högt förtjent af det lifligaste erkännande från ortens musikvänner.

Konserten var en sådan, som man i landsorten blott sällan får njuta af, men har man en gång fått det, glömmer man ej lätt en sådan musikstund. Densamma intager värdigt sin plats vid sidan af de många musikfester af liknande art, åt hvilka härvarande samhälle i forna tider, då ett rikt musikaliskt lif här blomstrade, ofta hade att glädja sig.

Från Scenen och Konsertsalen.

April.

Stora Teatern.

15. Adam: *Konung för en dag* (Nemea: frk. Andersson, Pifear: hr Dahlgren.)
17, 20. Soaréer. F. Poise: *God natt granne* (Charles: hr J. Örtengren), sång af fru Östberg, hr Forstén, frk. Almati och hr Lundquist. — (Fredrik Delands afsked från teatern såsom Konjander i *Hittebarnet.*)
18, 19, 26, 28. Saloman, Siegfried: *Diamantkorset,* komisk opera i 3 akter af Thomas Overskou. Dansen af hr Theodore (Zephyrine, Thérèse: frkn. V. Andersson, Karlsohn; Gigoti, Wilh. Stauff, Baduto, Kurakoff: hrr Janzon, Lundmark, Lundquist, Sellergren. Tre jägare: hrr Ohlsson, Rundberg, Landelius; Jacopo, Angela: hr Sjöblom, fru Lund.)
21. Saloman: *Diamantkorset* (Zephyrine: fru Edling.)
25. *7:e Symfonikonserten.*

Nya Teatern.

14. Offenbach: Fortunios visa.
15. *Konsertafdelning:* Sista konserten af bröderna Ysaye och Sal. Smith; första uppträdandet af tenoren Eugène Danckwardt.
16. Genée: *Nanon* (Nanon, Ninon: frk. Sjöberg, fru Cysch; Marsillac: hr Holmquist, fr. o. m. $^6/_4$.)
30. dito dito (Marsillac: hr Ringvall).
23. Söderman, Aug.: *Sätherhyddan,* dram. idyll med sång i 1 akt af C. P. Riis (i dramat. musikal. soaré af föreningen »Concordia res parvæ crescunt»).
25, 28. Lecocq: *Fågel blå* (Strozzi, Arabella, Rosa, Beppo: frkn. Jonson, Friberg, Lund, Sjöberg: Bricoli, Cavalcanti, Cascarello: hrr Ringvall, Castegren, Gardt.)

Södra Teatern.

15—22. Audran, *Stora Mogul.*
25—30. » » (25 ggn d. $^{25}/_4$.)
26. *Jenny Stenbergs* musik.-dram. matiné.

Musikaliska Akademien.

18. *Musikföreningens* 12:e konsert.
20, 26, 29. *Wilhelmina Norman-Nerudas* konserter.

Östermalms Kyrka.

23. Haydn: *Skapelsen.*

Berns' Salong.

25. *Hilda Sjöbergs* musikal.-deklam. matiné.
26. *Hjalmar Meissners* d:o d:o

Maria Kyrka.

26. *Konsert* af Edv. Forsström till förmån för församlingens skollofskolonier.

Efter en veckas uppskof med anledning af sjukdomsfall gick Siegfried Salomans opera »Diamantkorset» ändtligen öfver Kgl. teaterns scen för första gången söndagen d. 18 April. Det bifall denna opera för ett par decennier sedan vann i Tyskland, hvarom vi förut talat, har densamma nu skördat hos oss och säkerligen i än högre grad. Man kan säga att hon på vår operascen haft en fullständig succès. Kritiken har enhälligt lofordat musikens förtjenster äfvensom utförandet, och operans première var en stor triumf för så väl komponisten som innehafvarne af de båda förnämsta rolerna, fröken Vendela Andersson och herr Janzon, hvilka genom sitt lifliga, i allo fulländade utförande af sina partier framkallade stormande bifall, som till sist yttrade sig i flere gånger upprepade inropningar och blomsterkastning. Fru Edling har sedan, ehuru ännu blott en gång, uppträdt i Zephyrines rol och äfven hon haft att

fägna sig åt rikligt bifall. Herr Lundqvist innehar såsom zigenaren Baduto, Zephyrines beundrare, en större rol, som naturligtvis tilldelats honom endast på grund af hans stora förmåga som sångare. Herr L. hade säkert med nöje afstått den honom för öfrigt föga passande rolen till ex. åt herr Forstén, som med sin figur och större rörlighet varit vida lämpligare för densamma. Rolbesättningen i sin helhet hade då varit förträfflig. Visserligen är herr Sellergren mycket stel såsom grefven, men man kan, om man så vill, skylla det på de sorgliga öden denne genomgått. De öfriga mindre rolerna skötas väl och körerna gå med liflighet och jemnhet. En anmärkning kunna vi ej underlåta att göra och denna gäller talrolerna på den lyriska scenen. Om än sången här är hufvudsak, så får dock ej taldialogen slarfvas fram med en hast, så att åhöraren knappast förstår ett ord deraf, såsom ofta sker. Härutinnan borde någon instruktör åstadkomma en behöflig reform.

Att nu i korthet tala om musiken i operan, så försätta oss redan ouverturen och inledningskören i »frisk stämning». Hela operan bjuder för öfrigt på en melodiös musik, som sluter sig väl till den ovanligt underhållande och roliga texten; originalitet saknas ej heller i denna musik, och instrumenteringen är efter operans omarbetande för vår tid och vår scen ganska effektfull, till och med rikare än som på ett eller annat ställe synes vara behöfligt. Af operans förnämligast anslående musiknummer nämna vi i första akten duetten mellan Thérèse och Wilhelm, Gigotis och hans trupps entré med den förres komiska aria, samt körens klagan öfver pajazzons död och vidare qvartetten mellan Grefven och Gigoti, Wilhelm och Thérèse, och duetten mellan Zephyrine och Baduto. Andra akten är operans glanspunkt. Zephyrines stora scen med den låtsade lindansningen och gavotten är i musikaliskt hänseende förträfflig och afslutas briljant med duon mellan henne och Thérèse. Här ha vi också att nämna Zephyrines romans, med kör af tjenstfolket, och baletten, — hvari herr Sjöblom och fru Lund utmärka sig — Gigotis visa »Jag är en kung i konstens rike» samt Badutos serenad jemte duetten och sextetten i slutet af akten, hvars månskensceneri är särdeles effktfullt, likasom tredje aktens början, då morgonrodnaden i stället belyser landskapet och rummet der Zephyrine slumrat in. Tredje aktens hufvudnummer äro Zephyrines aria i aktens början, Badutos och jägarnes kör, septetten-oktetten mellan dem, Gigoti, Vilhelm, Thérèse och sedan Zephyrine samt duetten mellan henne och Baduto.

Några andra teaternyheter hafva vi ej att anteckna utom de två soaréerna som gåfvos af Stora teatern d. 17 och 20 April, då den gamle värderade komikern Fredrik Deland tog farväl af scenen och publiken såsom Konjander i »Hittebarnet», den oförgätliga, originella typ som alltid skall vara förenad med minnet af hans långa konstnärsbana. Poises nätta operett »God natt, granne» gafs äfven vid dessa tillfällen af herr J. Örtengren och en musikälskarinna (fröken Almlöf). Med sångnummer biträdde fru Östberg och fröken Almati samt herrar Forstén och Lundqvist. Den förstnämda, som efter lång frånvaro från denna scen åter lät höra sig der, vann stort bifall för sitt utmärkta föredrag af arian ur »Drottningen af Saba» och väckte väl hos alla som hörde henne en liflig önskan att hon, med öfvergifvande af operetten och dess manér, skall hädanefter få högre konstuppgifter sig förelagda å denna scen, som hon aldrig bort lemna. Fröken Almati väckte ganska mycket bifall med en för henne af Isidor Dannström nyligen skrifven sångpolska med gammal känd melodi. Prolog af Hedberg och ett ballettnummer hörde ock till programmet för dessa soaréer, gifna till förmån för dramat. och musikal. artisternas pensionsförening och de sceniska artisternas understödsfond.

Musikförenigens 12:e konsert å Musikaliska akademien under hofkapellmästaren Nordqvists ledning gafs inför ett stort auditorium och upptog endast svenska kompositioner. Konserten inleddes med Ludvig Normans »Rosa rorans bonitatem» för mezzosopran, kör och orkester (latinsk hymn till den hel. Birgitta med text från 1300-talets slut af Linköpingsbiskopen Nicolaus Hermanni), ett af denne tonsättares bästa verk, högstämdt till sin anda och talangfullt utarbetadt. Nu som alltid väckte det ock lifligt bifall. F. Berwalds »Elflek», programmets andra nummer, är en fantastisk tondikt för orkester af glänsande instrumental verkan. Elfvor och troll tumla här omkring i en yrande dans under nattens dunkel. I musiken har också klarheten fått vika för det fantastiska i plan och instrumentering. Detta stycke har förut gifvits här af Meissners orkester (1875) och hofkapellet (1879). Konsertens slut- och hufvudnummer, Södermans »katolska messa» för soloqvartett (fru Edling, en qvinlig medlem af sällskapet samt hrr Strömberg och Max Strandberg), kör och orkester, var omsorgsfullt inöfvad och åhördes med stort intresse. I Svensk Musiktidning (1881 N:o 12) har en utförlig analys af detta sköna och genialiska verk varit införd, till hvilken vi få hänvisa, då utrymmet här ej tillåter redogöra för det rika innehållet af denna messa. Vi anföra endast slutorden af nämda analys (af A. L.): »Den som med äldre kyrkomusik för ögonen väntar sig här finna klassisk form med utförda fugor m. m., skall kanske anse denna messa för profan. Svårligen lär dock någon neka att hon i mer än ett hänseende är ett chef-d'oeuvre af Sveriges snillrikaste tonsättare.» Messan är utgifven i klaverutdrag af Musikaliska konstföreningen. Musikföreningen hade all heder af denna konsert och särskildt af messans återgifvande.

7:de symfonikonserten, Påskdagen, gafs för godt hus. Att salongen ej, som vanligt vid dessa konserter, sågs fullsatt, var nog ej programmets fel, som bort vara lockande, då man hade tillfälle att få återhöra Beethovens Eroica-symfoni, denna odödliga hjeltedikt i toner, hvarmed Beethoven, efter att förut som symfoniker ha slutit sig till sina föregångare, bröt sig en egen väg såsom sådan, särskildt betecknad af det här för symfonien nya utarbetade scherzot, som efterträdde menuetten i de äldre arbetena af detta slag. Eroican skrefs 1803 under intrycket af »Frihetshjelten» Napoleons bragder, och dennes namn prydde ock verkets titelblad; men titel och namn trampades af Beethoven under fötterna, när Napoleon följande året lät göra sig till kejsare. Utförandet af symfonien var i första afdelningen något ojemn, i det tempot till en början togs för fort. Konserten började med Glucks ouverture till »Iphigenia i Aulis». En nyhet vid utförandet af denna var användandet af dubbelslaget med pralldrill (»prallende oder getrillerte Doppelschlag»), som användes i äldre kompositioner. Konsertens andra nummer var Symfoniskt Intermezzo af A. Rubenson (N:o 2 A-dur), hvilket förut varit gifvet ett par gånger för elfva år sedan å Meissners populära matinéer i Berns salong. Af detta verks tre afdelningar anslog mest den lifliga mellansatsen. Ny för vår musikverld var en pianokonsert med orkester af Hans von Bronsart. Det briljanta, välklingande stycket röjde en med pianots resurser förtrogen komponist. Hans von Bronsart, f. 1828, är också en berömd pianist, elev af Liszt, och sedan 1869 hofteaterintendent i Hannover. Hans maka, f. Ingeborg Stark, åt hvilken konserten är tillegnad, har ock gjort sig känd som god pianist och tonsättarinna. Hon föddes af svenska föräldrar i Petersburg 1840 och gifte sig 1862. — Konserten spelades af vår värderade pianist Richard Andersson med verklig bravur och ett smakfullt föredrag, som särdeles framträdde i det vackra adagiot.

Den sista Ysaye-konserten å Nya teatern hade ditsamlat en talrik publik, som tog sitt farväl af de dervid biträdande och genom lifliga bifallsyttringar visade sin tacksamhet mot så väl bröderna Ysaye som Salomon Smith för den musikaliska njutning de skänkt oss under sin härvaro. Den unge tenoren Danckwardt, som lät höra sig i arier ur »Afrikanskan» och »Raymond» af Thomas, anslog också rätt mycket genom behaglig och väl skolad röst. — Violinisternas stora säsong var tilländagången och vi kände oss nu nästan öfvermätta på violinspel. Sauret och Eug. Ysaye hade ju fört oss upp på spetsen af hänförelsens Tabor. Ja, vi tyckte så. Men vi bedrogo oss sjelfva. Ingen har ännu vågat sätta någon af de nämnde artisterna på tronen i violinisternas rike. De ega redan en konung — Joachim, och en medregerande drottning — Wilhelmina Neruda. Och hon kom hit efter dem. Efter 20-årig frånvaro har hon nu på det mest entusiastiska sätt hyllats här såsom sådan. Man kan ej med någon

superlativus excellentiæ förklara höjden af hennes konstnärskap. Beundran för det tekniska mästerskapet tränges här alldeles tillbaka för njutningen af hennes magiska spel, så rent, så poetiskt och ädelt, att vi med hela vår själ girigt lyssna till hvarje ton hon skänker oss. Också har Stockholms musikaliska publik par préférence egnat henne en hyllning af sådan art, som endast första rangens konstnärer förtjena. Efter afskedskonserten i torsdags visade publiken oförtydbart hur gerna den snart skulle vilja helsa henne åter här i hufvudstaden. På de 3 konserter hon nu gifvit har hon låtit oss höra af Spohr: Violinkonsert N:o 12, Violinkonsert A-moll (»Sångscen») och Adagio, konserter af Viotti (A-moll) och Vieuxtemps (E-dur), Sonater af Rust och Brahms (G-dur), Beethoven: Romans, Bach: Preludium och Gavotte, Vieuxtemps: Air varié, Bazzini: La ronde des lutins, »Berceuse slave» af Franz Neruda, Paganinis Mouvement perpetuel, Wieniawskis »Legend» m. m. Hon ackompagnerades förträffligt af en yngre syster, fröken Olga Neruda, och biträddes med sångnummer af herr Lejdström.

Påsken har varit rik på musiknöjen; främst bland dessa står Långfredagskonserten i Östermalmskyrkan, då »Skapelsen» af Haydn, såsom vanligt, utfördes.

Musikaliska akademiens högtidsdag

firades lördagen den 17 dennes kl. 2 middagen i närvaro af konungen och kronprinsen och inför en lysande samling inbjudna gäster, bland hvilka märktes ecklesiastikministern, förre utrikesministern friherre Hochschild, en mängd ryktbarheter inom musikens och literaturens verld samt en samling åhörare som till sista platsen fylde den stora salen i akademiens hus.

Festen öppnades med ett kort tal af akademiens præses justitierådet Åbergsson, hvari han till konungen framförde uttrycken af akademiens vördnad och tacksamhet för den omvårdnad och det intresse han städse visat och visade akademien. Derpå uppläste akademiens sekreterare doktor Svedbom årsberättelsen, af hvilken man inhemtade i hufvudsak följande:

Det förflutna året har för akademien hufvudsakligen varit ett år af förluster. Nya frön äro väl lagda, men de gamla krafter, som gått bort, kunna dock ej ännu anses vara ersatta. Främst sörjer akademien förlusten af Ludvig Norman. — Här meddelade talaren en kort biografi öfver honom.

Jemte honom har döden bland dess medlemmar skördat F. L. Sjöberg, militärmusikens nitiske odlare i vårt land, A. D. Winge, den värderade läraren, violin-virtuosen J. J. Nagel, musikvännen C. Lennmark, den lycklige tonsättaren W. Lagercrantz, mecenaten hertig d'Otrante och E. Setterqvist, den skicklige orgelbyggaren. Af akademiens utländske ledamöter ha under året aflidit Ferdinand Hiller och Frans Abt.

Nyvalda under året äro operasångerskan fru Dina Edling, född Niehoff, musikdirektörerna J. G. Kjellberg och Albert Wideman, bankokommissarien Korsgren, bibliotekarien Book, kapellmästaren Henneberg och pianofabrikören i Hamburg Kohl.

Lärarepersonalen har under året ej undergått någon annan förändring än att i direktör Sjöbergs ställe direktör Kjellberg inträdt.

Anslag äro genom akademien utdelade för utgifvande af J. Fröbergs tonsättningslära och till studieresa för violinisten T. Aulin. Af de större stipendierna ha tilldelats Jenny Linds åt kompositrisen Valborg Aulin, det Beskowska åt E. Sjögren, det Abrahamsonska åt J. Örtengen och Henriette Nissen-Salomans åt L. Lundberg.

Akademien har under året åtnjutit statsanslag uppgående till 44,900 kr. Gåfvor har den mottagit i första rummet af h. m:t konungen, som med fortfarande intresse följt och understödt dess verksamhet, samt af sin bibliotekarie och af kompositören Saloman.

Akademiens verksamhet har under året utvidgats genom att den förut med k. teatern förenade elevskolan införlifvats med konservatoriet. Ett anslag af 5,500 kr. har dertill åt akademien beviljats. Lärare i den nya afdelningen äro i scenisk framställning hr Knut Almlöf och fröken Signe Hebbe, i deklamation och uttalslära hr Frans Hedberg, i svenska språket och dramatisk literatur doktor A. Melin, i lefvande språk fröken Lublin, i plastik och dans balettmästaren Sigurd Lund samt i gymnastik och fäktning öfverste G. Nyblæus. Konservatoriets elever ha under senaste termin varit 172.

Följande examina äro der aflagda: organistexamen af 10 elever, musikdirektörsexamen af 1, militärmusikdirektörsexamen af 2, kyrkosångareexamen af 4 samt examen i speciela ämnen också af 4.

På akademiens bekostnad har dess sekreterare besökt den kongress som under året hållits i Wien för bestämmandet af en internationel normalstämningston.

Senare delen af årsberättelsen upptogs af en utförlig framställning af de fördelar införandet af en dylik normalstämningston skulle medföra, en historik öfver de försök som allt sedan franska regeringen för 26 år sedan tog initiativet dertill gjorts för att få en dylik gällande samt en redogörelse för de grunder enligt hvilka kongressen arbetat och det resultat hvartill den kommit. Den normalstämningston den bestämde var den redan af franska staten antagna, det ettstrukna a, som ges af 870 enkla svängningar i sekunden.

Sedan sekreteraren slutat uppläsningen, följde festens musikaliska afdelning, först Normans symfoni N:o 3 D-moll, utförd af k. hofkapellet under hofkapellmästaren Nordqvists ledning, och sedan afdelningen Våren ur Haydns oratorium »Årstiderna». Solopartierna der utfördes af fru Edling samt hrr Lejdström och Strandberg, kören af musikaliska akademiens elever och amatörer, orkesterpartiet af hofkapellet.

Med denna musikafdelning afslutades högtidligheten.

Från in- och utlandet.

Stora Teatern. Den 15 April började repetitionerna till »Trumpetaren från Säkkingen», hvari rolfördelningen är följande: Maria frk. Ek, grefvinnan fru W. Strandberg; Werner, Conradin, Friherren, grefve Wildenstein, Rektorn, Damian och hofmästaren: hrr Forstén, J. Örtengren, Strömberg, Sellergren, Janzon, Rundberg och Dahlgren.

Direktör Willman afreste d. 17 April till utlandet på ett kort besök, som sades gälla Köpenhamn och Hamburg, möjligen äfven Berlin. Han återkom emellertid hit redan påskaftonen.

Filharmoniska sällskapets stora konsert, vid hvilken Brahms »Tyska Requiem» i sin helhet kommer att utföras, är bestämd att gifvas d. 7 Maj. Då fröken Grabow af sjukdom blifvit förhindrad att medverka, lär en ung svensk sågerska, fröken Kramer, komma att öfvertaga hennes soloparti.

Emil Sjögren, vår bekante tonsättare, har i dessa dagar efter en längre vistelse i utlandet återkommit till hufvudstaden, der han tills vidare kommer att qvarstanna.

Musikexamen vid kgl. 2:a Lifgardet egde rum d. 28 April i exercishuset under instruktörens kammarmusikus Nordstöms, ledning. Programmet upptog följande nummer (de utförandes namn inom klammer). Hela musikkåren utförde af F. Berwald: ouv.» Hågkomst från norska fjellen» och af V. E. Nessler: marsch ur »Trumpetaren från Säkkingen». Vidare gafs af A. Söderman: Visor i folkton, saxofon-qvartett (Jonson, Wigström, Hallgren, Jonasén), duo för Ess-cornetti och Piston (Eklöf och Tropp); Krusell: klarinettqvartett (Jonasén, Liljeborg, Arnoldson, Carlsson), Baermann: Fantasi f. klarinett (A. Lindman), Carl: Thema med var. för tenorbasun (G. Carlsson), Terschak: Caprice de concert för flöjt (Palmström), Bergson: Scen o. aria för klarinett (Jonsson), Suppé: Fantasi för trumpet (Höglund), Weber: klarinett-konsert (Wigström), Rode: Var. för B-cornetti (Moberg).

Theodor Björksten har med stort bifall så väl från publikens som kritikens sida sjungit i Barcellona tenorpartierna å de konserter, som under fastan gåfvos å »Gran teatro del Liceo» d. 11 och 14 Mars, då man gaf Davids »Öknen». Man prisade allmänt röstens vackra timbre och sångarens smak och goda stil. Samma

bifall skördade han å en senare konsert i Barcellonas Atheneum. Hr Björksten skulle d. 22 April sjunga i Paris på en stor konsert i »Salle Albert le Grand», till hvilken han blifvit engagerad pr telegraf under vistelsen i Barcellona.

—•—

Professor O. Byström fortsätter äfven i år sina musikföredrag i landsorten och synes göra detta med välförtjent framgång. Föredragen gifvas med biträde af fröken Berthe Gaston samt folkskolebarn och omfatta äldre orgelmusik och våra gamla psalm-melodier. Från d. 10 till 16 April höllos ej mindre än 8 sådana konserter på olika ställen i östra delen af Upland.

—•—

Eugène Danckwardt, tenorsångaren, som nyligen låtit höra sig härstädes, är svensk till börden och har gjort sina musikaliska studier i Paris, der han förra våren med framgång uppträdde på en Trocadérokonsert. Herr D. har en tid vistats i Köpenhamn, då han med bifall både af publiken och kritiken sjöng Radamès parti i »Aida» och sedan gaf en talrikt besökt afskedskonsert. Ett ifrågasatt engagement vid kgl. teatern derstädes kom ej till stånd af ekonomiska skäl.

—•—

Teaterbrand. I Östersund nedbrann Nya teatern invid jernvägshotellet natten till d. 21 April efter på aftonen gifven föreställning af »Trubaduren». För Berndtska sällskapet, nyss kommet från Trondhjem, uppbrann hela kostymförrådet med bibliotek, partitur m. m. Hammers kostymer voro värda 10,000 kronor, Berndts enskilda egendom uppskattas af honom till 20,000 kronor och var oförsäkrad. Den ypperliga brandmuren räddade hotellet. Äfven öfriga byggnader närmast teatern bergades. Berndtska sällskapet, hvars tourné sålunda blef afbruten, hemvänder till Sundsvall. Teatern var försäkrad i Svea. Dess egare, hr Widén, är bosatt i Stockholm. Direktör Carlberg hade två lådor kostymer qvarstående i lokalen, värda 5,000 kronor. Elden tros ha uppkommit i damernas klädloge genom att den som sist lemnade logen icke släckte, utan endast nedskrufvade, den der befintliga lampan, hvilken sedan anses ha exploderat och förorsakat eldsolyckan.

—•—

Umeå Musiksällskap afslutade sitt musikår med en soaré den 11 April, hvarvid utfördes ouverture till »La gazza ladra» af Rossini, final ur Kung Carls jagt af Pacius för kör och orkester, Ungerska visor af Károly och Valse de concert af Müller, dessa för orkester, Trio för piano, viol och cello af Reissiger, aria ur Gazza ladra och sång för sopran af Agathe Backer-Gröndahl, allegro och menuett för pianos 8 händer ur Beethovens Septett samt deklamation. Sällskapet eger ett par utmärkt skickliga pianister i fruarna S. Franzén och Lagerquist, en god sopran i fröken A. Sandelin och en säker förste violinist i adjunkten Lindahl.

Umeå Musiksällskap bildades redan 1862 af musikdirektör C. O. O. Lagerquist, hvilken nästan hela tiden sedan dess varit musik- och sånganförare för sällskapet, som uppgått till omkring 60 personer och sysselsatt sig med orkestermusik, kör och qvartettsång.

För dir. Lagerquist anställdes den 1 April en högtidlig fest, som hedrades med närvaro af landshöfdingen Westfelt och hans fru, hvarvid ett dyrbart guldur öfverlemnades till dir. Lagerquist som erkänsla för hans 24-åriga verksamhet inom sällskapet.

—•—

Gefle. Bjarne Lunds operasällskap afslutade med »Fra Diavolo» d. 16 April sin sejour härstädes. Den 18 gåfvo bröderna Ysaye en talrikt besökt konsert. Till mycken missräkning för konsertbesökarne uteblef herr Salomon Smith, om hvars medverkan deras impresario annonserat utan att sedermera underätta om att han i Stockholm slutat sin konserttur och återvändt hem. I stället biträdde fröken Emilie Spångberg med några sångnummer, som framkallade lifligt bifall.

—•—

Fröken Augusta Öhrström har uppträdt med framgång i flera franska städer. Senast har hon låtit höra sig å en konsert i Reims. Le Journal de Reims yttrar härom:

Fröken Öhrström är en mezzosopran, som har de högsta toner i sin besittning lika väl som de lägsta, samt derjemte utmärker sig för en mycket god tonansats, en stor vokalisationsförmåga, korrekthet och stil. Den förträffliga sångerskan har utgått ur en präktig skola (madame Labordes vid Stora operan i Paris). Enär sångerskan är svenska, lemnar hennes franska uttal något att önska, men hon sjunger italienska språket behagligt. Till extranummer gaf fröken Ö. en svensk visa. Hennes framgång var fullständig.

Rörande fröken Ö:s uppträdande å en konsert i Paris skrifver Le petit Caporal:

Fröken Ö. är en ung svenska, beundransvärd artist med en stor, silfverklingande sopranstämma, lämplig för dramatiska uppgifter. Hon sjöng den stora arian ur »Drottningen af Saba» samt Selikas berceuse ur »Afrikanskan» och rönte stor framgång. Hennes röst är stor och skön, och dess högre toner äro af en ojemförlig harmonisk klangfärg, då hon sjunger mezza voce. Fröken Ö. deltog derjemte i den stora finaltrion ur »Faust».

—•—

Kristina Nilsson sjöng under sistl. April på Osborne för drottning Victoria och flere medlemmar af kungliga familjen. Hon ackompagnerades af den berömde italienske romanstonsättaren P. Tosti, med hvilken hon sjöng två duetter.

—•—

Fru Jenny Lind-Goldschmidt har, som förut omnämts, begärt och erhållit afsked från sin befattning som förste professor i sång vid the Royal College of Music i London, och till hennes efterträdare har hr Georg Henschel, som tillträder befattningen redan den 4 Maj, blifvit utnämd.

—•—

Madge Wickham, en amerikansk Teresina Tua, väntas till Köpenhamn för att konsertera. Hon är elev af professor Joachim och har under denna säsong gjort furore i Tyskland.

—•—

Liszt har under sin vistelse i London gifvit flera konserter med uteslutande hans egna kompositioner. Bifallet har varit mycket entusiastiskt. Dag efter dag har han varit inbjuden i de förnämsta kretsar och dervid låtit höra sig, nästan uteslutande improviserande öfver något valdt tema. Han skulle d. 20 April återvända från London till Paris.

—•—

Berlin. Tre unga konstnärer från Sverige ha i midten af Mars månad låtit höra sig i Berlin. Tor Aulin medverkade d. 17 Mars på Saurets och Heinr. Grünfelds 3:dje konsert, och samma afton uppträdde på en konsert i hôtel de Rome bassångaren Oscar Lomberg för första gången i Berlin. Kritikern i Allgem. Musik-Zeit., hvarur vi hemtat dessa underrättelser, säger om honom att han är i besittning af en vacker basbaryton, som visserligen är väl skolad, men uttryckande föga känsla och liflighet. Å Philharm. Sällskapets 5:te konsert d. 19 Mars uppträdde fröken Sigrid Arnoldson och sjöng romansen ur »Mignon» och »Skuggarian» ur »Dinorah». »Fröken A.», säger samma kritiker, »elev af fru Artôt, besitter en klar sopran af utomordentlig mjukhet, hon är visserligen ännu ej en konstnärinna af första rangen, men kommer utan tvifvel att blifva en sådan.» Emellertid anmärkes emot henne att hennes föredrag saknar inre värme och lif, att koloraturen visserligen är mycket ledig, men ej alldeles felfri, och att drillen alltid är för låg mot höjden.

—•—

Rättelse:

I artikeln »Leonora», sid. 58 förra numret, står: Röder och Romani läs Röder von Romani.

Svensk Läkaremarsch

sångqvartett,

ord af **Ernst Swartz,**

musik af **John Ax. Huss.**

Pris 50 öre.

Reqvireras i fast räkn. hos Svensk Musiktidnings Expedition,

Klara Vestra Kyrkogata 19.

Wendela Andersson

meddelar fortfarande sångundervisning åt qvinliga elever efter Isidor Dannströms metod.

Anmälningar emottagas emellan kl. 10—11 f. m.

Adress: **Sturegatan N:o 36.**

INNEHÅLL: Vendela Andersson (med porträtt). — Diamantkorset. — Beethovens »Fidelio» i Italien. — Från Upsala. — Från Norrköping. — Från Scenen och Konsertsalen. — Musikaliska akademiens högtidsdag. — Från in- och utlandet — Rättelse — Annonser.

STOCKHOLM, TRYCKT I CENTRAL-TRYCKERIET, 1886.